

Fietsbeleid provincie Utrecht

Aanleiding

In 2019 voerde de Randstedelijke Rekenkamer gesprekken met verschillende fracties vanuit PS van de vier Randstedelijke provincies. Uit deze gesprekken bleek dat de toenemende bestuurlijke interesse in het onderwerp fiets niet onopgemerkt is gebleven bij Statenleden. Speciale interesse van Statenleden ging uit naar de kosten en het verloop van de realisatie van doorfietsroutes. Verder hadden Statenleden vragen over de beleidsonderbouwing en de invloed van het fietsbeleid op het mobiliteitsgedrag. Bijvoorbeeld bij de modaliteitskeuzes van reizigers. Na verdere verkenning heeft de Rekenkamer in maart 2022 een onderzoek opgestart naar het provinciale fietsbeleid.

Vraagstelling

Met dit onderzoek wil de Randstedelijke Rekenkamer PS van Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol bij het provinciale fietsbeleid en de realisatie van doorfietsroutes. Daarnaast is de werkwijze van de vier provincies vergeleken om van elkaar te leren.

Centrale onderzoeksvraag

Op welke wijze hebben de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland hun fietsbeleid vormgegeven en in hoeverre sluit de uitvoering van de doorfietsroutes aan op het behalen van de doelen?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in zes onderzoeksvragen:

1. Hoe heeft de provincie het fietsbeleid vormgegeven?
2. In hoeverre zijn de doelen en prestaties voor wat betreft de doorfietsroutes gerealiseerd?
3. In hoeverre past de provinciale rolinvulling in de uitvoering van de doorfietsroutes bij de doelen?
4. In hoeverre zijn de beschikbare middelen besteed, dan wel gereserveerd?

5. Wat zijn de voornaamste obstakels bij het realiseren van doorfietsroutes? Hoe worden deze overkomen en wat kan daarin geleerd worden van andere provincies?
6. Hoe zijn PS geïnformeerd over de voortgang van de aanleg van doorfietsroutes?

Conclusie

Fietsbeleid algemeen

In de provincie Utrecht heeft de fiets een prominente rol. De provincie participeert, stimuleert en voert uit om de helder opgestelde en in de meeste stukken onderbouwde, grote ambities te verwezenlijken. De ambitie is om Utrecht dé fietsregio van Europa te maken. Om dit te bereiken heeft de provincie de randvoorwaarde gesteld dat in 2028 alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets moeten zijn. Het tussentijdse doel is dat in 2023 50 procent van de verplaatsingen onder de 15 kilometer met de fiets plaatsvinden. De beoogde doelen en te behalen prestaties zijn grotendeels SMART geformuleerd en op de meeste doelen wordt gemonitord. Alleen de haalbaarheid laat zich lastig inschatten en niet op elk doel wordt gemonitord. Het is duidelijk welke middelen er beschikbaar zijn om deze doelen te behalen. De beschikbare middelen passen in orde grootte ook bij de opgestelde doelen. Het beleid haakt daarnaast aan op landelijk fietsbeleid en is verweven in het grotere mobiliteits- en overige provinciale beleid. PS zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het fietsbeleid.

Beleidsuitvoering doorfietsroutes

De negen doorfietsroutes die ontwikkeld worden, dragen bij aan een groot regionaal netwerk van fietsinfrastructuur wat de bereikbaarheid per fiets vergroot. De realisatie van de meeste routes ligt op schema, maar een paar routes lopen tegen (kleine) vertragingen aan. Door deze vertragingen loopt de inzet van beschikbare middelen ook achter op schema. Bij de realisatie van doorfietsroutes pakt de provincie de regierol, wat past bij de provinciale invloedssfeer. Wanneer de provincie delen van tracés in mandaat voor gemeenten uitvoerde was voor burgers niet altijd duidelijk of de gemeente of provincie het aanspreekpunt voor de doorfietsroute was. Bij de realisatie van doorfietsroutes stuit de provincie ook op obstakels. Deze zijn in beeld en de provincie onderneemt vanuit de regierol actie om deze te overkomen. PS worden conform afspraak geïnformeerd over de voortgang van de doorfietsrouterealisatie.

Aanbevelingen

1. Benadruk ook in het Uitvoeringsprogramma Fiets waarom meer en vaker fietsen een maatschappelijke bijdrage vertolkt.
2. Onderbouw de haalbaarheid van de doelen en maak alle te behalen doelen meetbaar.
3. Informeer omwonenden/belanghebbenden bij de start van de realisatie van een doorfietsroute over wie het aanspreekpunt is bij de realisatie van doorfietsroutes, wanneer de provincie namens de gemeente de doorfietsroute realiseert.
4. Leg ervaringen vast en documenteer obstakels bij de realisatie van doorfietsroutes om soortgelijke obstakels in de toekomst sneller op te lossen.
5. Ga op basis van de provincievergelijking na hoe van andere provincies geleerd kan worden bij het oplossen van obstakels bij de realisatie van doorfietsroutes.

Meer informatie

Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport *'Fietsbeleid provincie Utrecht'* en vindt u op onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Ans Hoenderdos, info@randstedelijke-rekenkamer.nl tel. 020 58 18 585.